

SVENSKA SÖTVATTENSMOLLUSKER (SNÄCKOR OCH MUSSLOR) – EN UPPDATERAD CHECKLISTA MED VETENSKAPLIGA OCH SVENSKA NAMN

av TED von PROSCHWITZ

Inledning

De sötvattenslevande molluskerna omfattar i Sverige 85 arter: 53 snäckor och 32 musslor. En art representeras av två underarter. Gruppen är betydelsefull genom arternas specifika miljökrav och känslighet för miljöförändringar (försurning, eutrofiering, förorening etc). 17 arter (10 snäckor och 7 musslor) har placerats på den svenska rödlistan över hotade arter.

Gruppen är dock svårtillgänglig genom att modern svensk bestämmningslitteratur saknas och genom att artavgränsningar och använda artnamn varierat starkt över tiden. Förutom rena sötvattensarter har ett fåtal arter som har sin huvudsakliga hemvist i brackvatten inkluderats i nedanstående lista. Införda arter (7 snäckor och 1 mussla) som etablerat reproducerande populationer i Sverige har även medtagits.

För att 'popularisera' och göra gruppen mera tillgänglig i faunavårds- och miljöövervakningssammanhang har jag givit arterna svenska trivialnamn. I möjligaste mån har jag här försökt bygga på den svenska namntradition som finns. En viktig källa har också varit trivialnamn använda i tysk litteratur. I huvudsak har jag försökt bilda namn med samma suffix inom släkten och/eller familjer. Ett undantag är de hättformade arterna inom familjerna Acroloxidae och Planorbidae, vilka alla fått suffixet hättesnäcka. Gruppen hättesnäckor är således medvetet 'polyfyletisk'.

Systematik, taxonomi och nomenklatur i nedanstående listor följer senaste versionen av CLECOM-listan (Check List of European COntinental Mollusca) (Falkner, Bank & von Proschwitz 2001; se även www.gnm.se/clecom.htm). Sedan många år är jag ledamot av CLECOM-kommitten, som arbetar med att ta fram en modern checklista för hela den europeiska kontinentens land- och sötvattensmollusker.

Synonymer har i nedanstående lista endast medtagits i fall där arter av nomenklatoriska eller/och taxonomiska skäl nyligen tvingats byta namn, eller där särskilda problem och förväxlingsmöjligheter föreligger: *Viviparus fasciatus/V. contectus*; *Radix labiata/R. balthica* och *Anisus spirorbis/A. septemgyratus*.

Listan presenteras i två versioner: 1) En systematisk lista, inkluderande högre grupper och undersläkten och – i de fall arten bildar underarter – den i Sverige förekommande underarten, samt några viktigare synonymer (jfr ovan); 2) En förenklad, sammanfattande lista med enbart vetenskapliga och svenska namn, arternas RUBIN-koder och eventuella hotkategorier på senaste versionen av Rödlistan (2000). I denna version finns underarter ej upptagna (med undantag för *Theodoxus fluviatilis fluviatilis* och *T. fluviatilis littoralis* där båda underarterna förekommer i landet). Till sist ges en översikt av lämplig litteratur för den som vill arbeta med den svåra men givande gruppen sötvattensmollusker!

Nedanstående lista – som utarbetats i samarbete med Sektionen för Evertbratzzoologi vid Naturhistoriska riksmuseet, Stockholm – finns även som elektronisk publikation på nätet. En första version lades ut i februari 2001 på Naturhistoriska riksmuseets hemsidor (<http://www.nrm.se/ev/dok/sotvmoll.html.se>) och har därefter uppdaterats flera gånger.

Ett stort tack ska riktas till alla kollegor och medarbetare som bidragit vid tillkomsten av listan. Speciellt ska nämnas: Anders Warén, (Stockholm) som kommit med många värdefulla synpunkter på innehåll och utformning; Göran Andersson och Torsten Nordander (Göteborg) samt Stefan Lundberg (Stockholm) för stöd och uppmuntran under arbetets gång.

I. Svenska sötvattensmollusker: Systematisk lista

* = rödlistad art.

i = införd art.

STAM MOLLUSCA CUVIER, 1795 – BLÖTDJUR (MOLLUSKER)

KLASS GASTROPODA CUVIER, 1795 – SNÄCKOR

UNDERKLASS ORTHOGASTROPODA PONDER & LINDBERG, 1995

ÖVERORDNING NERITAEMORPHI KOKEN, 1896

ORDNING NERITOPSINA COX & KNIGHT, 1960

Överfamilj Neritoidea LAMARCK, 1809

Familj Neritidae LAMARCK, 1809 – Båtsnäckor

Underfamilj Neritinae LAMARCK, 1809

Släkte *Theodoxus* MONTFORT, 1810

Undersläkte *Theodoxus* MONTFORT, 1810

Theodoxus (Theodoxus) fluviatilis fluviatilis (LINNAEUS, 1758) Båtsnäcka

Theodoxus (Theodoxus) fluviatilis littoralis (LINNAEUS, 1758) Östersjöbåtsnäcka

ÖVERORDNING CAENOGASTROPODA COX, 1960

ORDNING ARCHITAENIOGLOSSA HALLER, 1890

Överfamilj Ampullarioidea J. E. GRAY, 1824

Familj Viviparidae J. E. GRAY, 1847 (1833) – Sumpsnäckor

Underfamilj Viviparinae J. E. GRAY, 1847 (1833)

Släkte *Viviparus* MONTFORT, 1810

Viviparus contectus (MILLET, 1813)

Spetsig sumpsnäcka

[Synonym: *Viviparus fasciatus* (i viss litteratur, ej O. F. MÜLLER, 1774)]

Viviparus viviparus viviparus (LINNAEUS, 1758)

Trubbig sumpsnäcka

[Synonym: *Viviparus fasciatus* (O. F. MÜLLER, 1774)]

ORDNING NEOTAENIOGLOSSA HALLER, 1892

Överfamilj Cerithioidea A. FÉRUSSAC, 1822

Familj Thiaridae TROSCHER, 1857 (1823) – Kronsnäckor

Underfamilj Thiarinae TROSCHER, 1857 (1823)

Släkte *Melanoides* OLIVIER, 1804

i *Melanoides tuberculatus* (O. F. MÜLLER, 1774)

Knottrig kronsnäcka

Överfamilj Rissooidea J. E. GRAY, 1847

Familj Bithyniidae TROSCHER, 1857 – Snytesnäckor

Släkte *Bithynia* LEACH, 1818Undersläkte *Bithynia* LEACH, 1818*Bithynia (Bithynia) tentaculata* (LINNAEUS, 1758) Stor snytesnäckaUndersläkte *Codiella* LOCARD, 1894*Bithynia (Codiella) leachii* (SHEPPARD, 1823) Mindre snytesnäcka*Bithynia (Codiella) transsylvanica* (E. A. BIELZ, 1853) Östlig snytesnäcka[Synonym: *Bithynia leachii troschelii* (i viss litteratur, ej PAASCH, 1842)]

Familj Hydrobiidae TROSCHER, 1857 – Tusensnäckor

Underfamilj Tateinae THIELE, 1925

Släkte *Potamopyrgus* STIMPSON, 1865*Potamopyrgus antipodarum* (J. E. GRAY, 1843) Nyzeeländsk tusensnäcka[Synonym: *Potamopyrgus jenkinsi* (E. A. SMITH, 1899)]

Underfamilj Hydrobiinae TROSCHER, 1857

Släkte *Hydrobia* W. HARTMANN, 1821*Hydrobia ventrosa* (MONTAGU, 1803) Bukig tusensnäckaSläkte *Peringia* PALADILHE, 1874*Peringia ulvae* (PENNANT, 1777) Stor tusensnäckaSläkte *Obrovia* RADOMAN, 1974*Obrovia neglecta* (MUUS, 1963) Förbisedd tusensnäcka

Underfamilj Amnicolinae TRYON, 1862

Släkte *Marstoniopsis* VAN REGTEREN ALTENA, 1936*Marstoniopsis scholtzi* (A. SCHMIDT, 1856) Sjötusensnäcka[Synonym: *Amnicola steini* (E. VON MARTENS, 1858)]

ÖVERORDNING HETEROBRANCHIA J. E. GRAY, 1840

ORDNING ECTOBRANCHIA P. FISCHER, 1884

Överfamilj Valvatoidea J. E. GRAY, 1840

Familj Valvatidae J. E. GRAY, 1840 – Kamgälsnäckor

Släkte *Valvata* O. F. MÜLLER, 1773Undersläkte *Valvata* O. F. MÜLLER, 1773*Valvata (Valvata) cristata* O. F. MÜLLER, 1774 Flat kamgälsnäckaUndersläkte *Tropidina* H. & A. ADAMS, 1854* *Valvata (Tropidina) macrostoma* MÖRCH, 1864 Sumpkamgälsnäcka* *Valvata (Tropidina) sibirica* MIDDENDORFF, 1851 Sibirisk kamgälsnäckaUndersläkte *Cincinna* HÜBNER, 1810*Valvata (Cincinna) piscinalis piscinalis* (O. F. MÜLLER, 1774) Stor kamgälsnäcka

ORDNING PULMONATA CUVIER in BLAINVILLE, 1814

UNDERORDNING BASOMMATOPHORA KEFERSTEIN, 1864

Överfamilj Acroloxoidea THIELE, 1931

Familj Acroloxidae THIELE, 1931 - Dammhättesnäckor

Släkte *Acroloxus* BECK, 1838*Acroloxus lacustris* (LINNAEUS, 1758)

Dammhättesnäcka

Överfamilj Lymnaeoidea RAFINESQUE, 1815**Familj Lymnaeidae RAFINESQUE, 1815 – Dammsnäckor****Underfamilj Lymnaeinae RAFINESQUE, 1815****Släkte *Galba* SCHRANK, 1803***Galba truncatula* (O. F. MÜLLER, 1774)

Amfibisk dammsnäcka

Släkte *Stagnicola* JEFFREYS, 1830*Stagnicola palustris* (O. F. MÜLLER, 1774)

Bred sumpdammsnäcka

Stagnicola fuscus (C. PFEIFFER, 1821)

Smal sumpdammsnäcka

Stagnicola corvus (GMELIN, 1791)

Stor sumpdammsnäcka

Släkte *Omphiscola* RAFINESQUE, 1819* *Omphiscola glabra* (O. F. MÜLLER, 1774)

Smal dammsnäcka

Släkte *Radix* MONTFORT, 1810*Radix auricularia auricularia* (LINNAEUS, 1758)

Örondammsnäcka

Radix labiata (ROSSMÄSSLER, 1835)

Slamdammsnäcka

[Synonym: *Radix peregra* (i viss litteratur, ej O. F. MÜLLER, 1774)]*Radix balthica* (LINNAEUS, 1758)

Oval dammsnäcka

[Synonymer: *Radix ovata* (DRAPARNAUD, 1805); *Radix peregra* (O. F. MÜLLER, 1774)]*Radix ampla* (W. HARTMANN, 1821)

Sjödammnsnäcka

Släkte *Myxas* G. B. SOWERBY I, 1822* *Myxas glutinosa* (O. F. MÜLLER, 1774)

Manteldammsnäcka

Släkte *Lymnaea* LAMARCK, 1799*Lymnaea stagnalis* (LINNAEUS, 1758)

Stor dammsnäcka

Släkte *Pseudosuccinea* F. C. BAKER, 1908i *Pseudosuccinea columella* (SAY, 1817)Amerikansk
växthusdammsnäcka**Överfamilj Planorboidea RAFINESQUE, 1815****Familj Physidae FITZINGER, 1833 – Blåssnäckor****Underfamilj Physinae FITZINGER, 1833****Släkte *Physa* DRAPARNAUD, 1801***Physa fontinalis* (LINNAEUS, 1758)

Allmän blåssnäcka

Släkte *Physella* HALDEMAN, 1842**Undersläkte *Costatella* DALL, 1870**i *Physella (Costatella) acuta* (DRAPARNAUD, 1805)

Sydeuropeisk blåssnäcka

i *Physella (Costatella) heterostropha* (SAY, 1817)

Amerikansk blåssnäcka

Underfamilj *Aplexinae* STAROBOGATOV, 1967**Släkte *Aplexa* FLEMING, 1820*** *Aplexa hypnorum* (LINNAEUS, 1758)

Stor blåssnäcka

Familj Planorbidae RAFINESQUE, 1815 – Posthornssnäckor

Underfamilj Bulininae P. FISCHER & CROSSE, 1880

- Släkte *Planorbarius* DUMÉRIL, 1806
Planorbarius corneus corneus (LINNAEUS, 1758) Posthornssnäcka
- Släkte *Planorbella* HALDEMAN, 1843
 i *Planorbella duryi* (WETHERBY, 1879) Amerikansk posthornssnäcka
- Släkte *Ferrissia* WALKER, 1903
 Undersläkte *Pettancylus* IREDALE, 1943
 i *Ferrissia (Pettancylus) clessiniana* (JICKELI, 1882) Orientalisk hättesnäcka
 [Synonym: *Ferrissia wautieri* (MIROLI, 1960)]
- Underfamilj Planorbinae RAFINESQUE, 1815
- Släkte *Planorbis* O. F. MÜLLER, 1773
 Undersläkte *Planorbis* O. F. MÜLLER, 1773
Planorbis (Planorbis) planorbis (LINNAEUS, 1758) Allmän skivsnäcka
Planorbis (Planorbis) carinatus O. F. MÜLLER, 1774 Kölad skivsnäcka
- Släkte *Anisus* S. STUDER, 1820
 Undersläkte *Anisus* S. STUDER, 1820
 * *Anisus (Anisus) spirorbis* (LINNAEUS, 1758) Rundläppad skivsnäcka
 [Synonym: *Anisus (Anisus) leucostoma* (MILLET, 1813)]
Anisus (Anisus) septemgyratus (ROSSMÄSSLER, 1835) Vitläppad skivsnäcka
 [Synonym: *Anisus (Anisus) leucostoma* (i viss litteratur, ej MILLET, 1813)]
- Undersläkte *Disculifer* C. BOETTGER, 1944
Anisus (Disculifer) vortex (LINNAEUS, 1758) Skarpkölad skivsnäcka
 * *Anisus (Disculifer) vorticulus* (TROSCHER, 1834) Sirlig skivsnäcka
- Släkte *Bathyomphalus* CHARPENTIER, 1837
Bathyomphalus contortus (LINNAEUS, 1758) Remskivsnäcka
- Släkte *Gyraulus* CHARPENTIER, 1837
 Undersläkte *Gyraulus* CHARPENTIER, 1837
Gyraulus (Gyraulus) albus (O. F. MÜLLER, 1774) Ljus skivsnäcka
Gyraulus (Gyraulus) acronicus (A. FÉRUSAC, 1807) Nordlig skivsnäcka
 i *Gyraulus (Gyraulus) chinensis* (DUNKER, 1848) Kinesisk skivsnäcka
- Undersläkte *Torquis* DALL, 1905
 * *Gyraulus (Torquis) laevis* (ALDER, 1838) Glatt skivsnäcka
 i *Gyraulus (Torquis) parvus* (SAY, 1817) Amerikansk skivsnäcka
- Undersläkte *Lamorbis* STAROBOGATOV, 1967
Gyraulus (Lamorbis) riparius (WESTERLUND, 1865) Sjöskivsnäcka
- Undersläkte *Armiger* W. HARTMANN, 1843
Gyraulus (Armiger) crista (LINNAEUS, 1758) Ribbskivsnäcka
- Släkte *Hippeutis* CHARPENTIER, 1837
Hippeutis complanatus (LINNAEUS, 1758) Linsskivsnäcka
- Släkte *Segmentina* FLEMING, 1818
 * *Segmentina nitida* (O. F. MÜLLER, 1774) Glansskivsnäcka

Släkte *Ancylus* O. F. MÜLLER, 1773
Ancylus fluviatilis O. F. MÜLLER, 1774

Flodhättesnäcka

KLASS BIVALVIA LINNAEUS, 1758 – MUSSLOR
UNDERKLASS EULAMELLIBRANCHIA PELSENEER, 1889

ÖVERORDNING PALAEOHETERODONTA NEWELL, 1965
 ORDNING UNIONOIDA STOLICZKA, 1871
 Överfamilj Unionoidea RAFINESQUE, 1820
 Familj Margaritiferidae HENDERSSON, 1929 (1910) – Flodpärlmusslor

Släkte *Margaritifera* SCHUMACHER, 1816

Undersläkte *Margaritifera* SCHUMACHER, 1816

* *Margaritifera (Margaritifera) margaritifera margaritifera* (LINNAEUS, 1758)
 Flodpärlmussla

Familj Unionidae RAFINESQUE, 1820 – Målarmusslor
 Underfamilj Unioninae RAFINESQUE, 1820

Släkte *Unio* PHILIPSSON, 1788

Undersläkte *Unio* PHILIPSSON, 1788

Unio (Unio) pictorum pictorum (LINNAEUS, 1758)

Allmän målarmussla

Unio (Unio) tumidus tumidus PHILIPSSON, 1788

Spetsig målarmussla

Undersläkte *Crassiana* SERVAIN, 1882

* *Unio (Crassiana) crassus crassus* PHILIPSSON, 1788

Tjockskalig målarmussla

Underfamilj Anodontinae RAFINESQUE, 1820

Släkte *Anodonta* LAMARCK, 1799

Undersläkte *Anodonta* LAMARCK, 1799

Anodonta (Anodonta) anatina radiata (O. F. MÜLLER, 1774)

Allmän dammussla

Anodonta (Anodonta) cygnea cygnea (LINNAEUS, 1758)

Stor dammussla

Släkte *Pseudanodonta* BORGUIGNAT, 1877

* *Pseudanodonta complanata klettii* (ROSSMÄSSLER, 1835)

Flat dammussla

ÖVERORDNING HETERODONTA NEUMAYR, 1884

ORDNING VENEROIDA H. & A. ADAMS, 1856

Överfamilj Sphaerioidea DESHAYES, 1855 (1820)

Familj Sphaeriidae DESHAYES, 1855 (1820) – Klotmusslor

Underfamilj Sphaeriinae DESHAYES, 1855 (1820)

Släkte *Sphaerium* SCOPOLI, 1777

Undersläkte *Sphaerium* SCOPOLI, 1777

Sphaerium (Sphaerium) corneum (LINNAEUS, 1758)

Allmän klotmussla

Undersläkte *Nucleocyclus* ALIMOV & STAROBOGATOV, 1968

Sphaerium (Nucleocyclus) nucleus (S. STUDER, 1820)

Mindre klotmussla

Undersläkte *Parasphaerium* ALIMOV & STAROBOGATOV, 1968

Sphaerium (Parasphaerium) nitidum CLESSIN, 1876

Nordlig klotmussla

Underfamilj Pisidiinae J. E. GRAY, 1857

Släkte *Musculium* LINK, 1807Undersläkte *Musculium* LINK, 1807

Musculium (Musculium) lacustre (O. F. MÜLLER, 1774) Huvmussla

Släkte *Pisidium* C. PFEIFFER, 1821Undersläkte *Pisidium* C. PFEIFFER, 1821

Pisidium (Pisidium) amnicum (O. F. MÜLLER, 1774) Stor ärtmussla

* *Pisidium (Pisidium) dilatatum* WESTERLUND, 1897 Östlig ärtmussla

[Synonym: *Pisidium (Pisidium) subtilestriatum* LINDHOLM, 1909]

Undersläkte *Euglesa* JENYNS, 1832

Pisidium (Euglesa) casertanum (POLI, 1791) Allmän ärtmussla

Pisidium (Euglesa) personatum MALM, 1855 Kärrärtmussla

Pisidium (Euglesa) globulare CLESSIN, 1873 Bukig ärtmussla

Undersläkte *Cyclocalyx* DALL, 1903

Pisidium (Cyclocalyx) obtusale (LAMARCK, 1818) Trubbig ärtmussla

* *Pisidium (Cyclocalyx) hinzi* KUIPER, 1975 Lappländsk ärtmussla

Undersläkte *Henslowiana* FAGOT, 1893

Pisidium (Henslowiana) henslowianum (SHEPPARD, 1823) Flodärtmussla

* *Pisidium (Henslowiana) supinum* A. SCHMIDT, 1851 Trekantig ärtmussla

Pisidium (Henslowiana) lilljeborgi CLESSIN, 1886 Rund ärtmussla

Pisidium (Henslowiana) waldeni KUIPER, 1975 Nordlig ärtmussla

Undersläkte *Hiberneuglesa* STAROBOGATOV, 1983

Pisidium (Hiberneuglesa) hibernicum WESTERLUND, 1894 Glatt ärtmussla

Undersläkte *Cingulipisidium* PIROGOV & STAROBOGATOV, 1974

Pisidium (Cingulipisidium) nitidum JENYNS, 1832 Glänsande ärtmussla

Pisidium (Cingulipisidium) pseudosphaerium J. FAVRE, 1927 Platt ärtmussla

Pisidium (Cingulipisidium) milium HELD, 1836 Kantig ärtmussla

Undersläkte *Pseudopera* GERMAIN, 1909

Pisidium (Pseudopera) subtruncatum MALM, 1855 Sned ärtmussla

Pisidium (Pseudopera) pulchellum JENYNS, 1832 Bäckärtmussla

Undersläkte *Neopisidium* ODHNER, 1921

Pisidium (Neopisidium) conventus CLESSIN, 1877 Sjöärtmussla

Undersläkte *Odhneripisidium* KUIPER, 1962

* *Pisidium (Odhneripisidium) tenuilineatum* STELFOX, 1918 Dvärgärtmussla

Pisidium (Odhneripisidium) moitessierianum PALADILHE, 1866 Mindre ärtmussla

Överfamilj Dreissenoidea J. E. GRAY, 1840

Familj Dreissenidae J. E. GRAY, 1840 – Vandrarmusslor

Släkte *Dreissena* VAN BENEDEN, 1835

i *Dreissena polymorpha polymorpha* (PALLAS, 1771) Vandrarmussla

2. Svenska sötvattensmollusker – en artöversikt med vetenskapliga namn, svenska namn, hotkategorier och rubinkoder.

Hotkategorier anges enligt Gärdenfors (2000): RE (Regionally Extinct) = försvunnen; CR (Critically Endangered) = akut hotad; EN (Endangered) = starkt hotad; VU (vulnerable) = sårbar; NT (Near Threatened) = missgynnad; DD (Data Deficient) = kunskapsbrist. RUBIN-kod = en kodbe-teckning (bestående av släktnamnets fyra första och artepitetets tre första bokstäver) för en art, används i vissa dataregister.

Art	Svenskt namn	Hot-kategori	RUBIN-kod
Klass Gastropoda – Snäckor			
Familj Neritidae – Båtsnäckor			
<i>Theodoxus fluviatilis fluviatilis</i> (LINNAEUS, 1758)	Båtsnäck		THEO FL+FL
<i>Theodoxus fluviatilis littoralis</i> (LINNAEUS, 1758)	Östersjöbåtsnäck		THEO FL+LI
Familj Viviparidae – Sumpsnäckor			
<i>Viviparus contectus</i> (MILLET, 1813)	Spetsig sumpsnäck		VIVI CON
<i>Viviparus viviparus</i> (LINNAEUS, 1758)	Trubbig sumpsnäck		VIVI VIV
Familj Thiaridae – Kronsäckor			
<i>Melanoides tuberculatus</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Knottrig kronsäck		MELA TUB
Familj Bithyniidae – Snytesäckor			
<i>Bithynia tentaculata</i> (LINNAEUS, 1758)	Stor snytesäck		BITH TEN
<i>Bithynia leachii</i> (SHEPPARD, 1823)	Mindre snytesäck		BITH LEA
<i>Bithynia transsilvanica</i> (E. A. BIELZ, 1853)	Östlig snytesäck	[RE]	BITH TRA
Familj Hydrobiidae – Tusensäckor			
<i>Potamopyrgus antipodarum</i> (J. E. GRAY, 1843)	Nyzeeländsk tusensäck		POTA ANT
<i>Hydrobia ventrosa</i> (MONTAGU, 1803)	Bukig tusensäck		HYDR VEN
<i>Peringia ulvae</i> (PENNANT, 1777)	Stor tusensäck		PERI ULV
<i>Obrovia neglecta</i> (MUUS, 1963)	Förbisedd tusensäck		OBRO NEG
<i>Marstoniopsis scholtzi</i> (A. SCHMIDT, 1856)	Sjötusensäck		MARS SCH
Familj Valvatidae – Kamgälsäckor			
<i>Valvata cristata</i> O. F. MÜLLER, 1774	Flat kamgälsäck		VALV CRI
<i>Valvata macrostoma</i> MÖRCH, 1864	Sumpkamgälsäck	[NT]	VALV MAC
<i>Valvata sibirica</i> MIDDENDORFF, 1851	Sibirisk kamgälsäck	[NT]	VALV SIB
<i>Valvata piscinalis</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Stor kamgälsäck		VALV PIS
Familj Acroloxidae – Dammhättesäckor			
<i>Acroloxus lacustris</i> (LINNAEUS, 1758)	Dammhättesäck		ACRO LAC
Familj Lymnaeidae – Dammsäckor			
<i>Galba truncatula</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Amfibisk dammsäck		GALB TRU
<i>Stagnicola palustris</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Bred sumpdammsäck		STAG PAL
<i>Stagnicola fuscus</i> (C. PFEIFFER, 1821)	Smal sumpdammsäck		STAG FUS
<i>Stagnicola corvus</i> (GMELIN, 1791)	Stor sumpdammsäck		STAG COR
<i>Omphiscola glabra</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Smal dammsäck	[VU]	OMPH GLA
<i>Radix auricularia</i> (LINNAEUS, 1758)	Örondammsäck		RADI AUR
<i>Radix labiata</i> (ROSSMÄSSLER, 1835)	Slamdamm-säck		RADI LAB
<i>Radix balthica</i> (LINNAEUS, 1758)	Oval dammsäck		RADI BAL
<i>Radix ampla</i> (W. HARTMANN, 1821)	Sjödamm-säck		RADI AMP
<i>Myxas glutinosa</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Manteldamm-säck	[NT]	MYXA GLU
<i>Lymnaea stagnalis</i> (LINNAEUS, 1758)	Stor dammsäck		LYMN STA
<i>Pseudosuccinea columella</i> (SAY, 1817)	Amerikansk växthusdammsäck		PSEU COL
Familj Physidae – Blässäckor			
<i>Physa fontinalis</i> (LINNAEUS, 1758)	Allmän blässäck		PHYS FON
<i>Physella acuta</i> (DRAPARNAUD, 1805)	Sydeuropeisk blässäck		PHYS ACU
<i>Physella heterostropha</i> (SAY, 1817)	Amerikansk blässäck		PHYS HET
<i>Aplexa hypnorum</i> (LINNAEUS, 1758)	Stor blässäck	[NT]	APLE HYP

Familj Planorbidae – Posthornssnäckor

<i>Planorbarius corneus</i> (LINNAEUS, 1758)	Posthornssnäcka		PLAN COR
<i>Planorbella duryi</i> (WETHERBY, 1879)	Amerikansk posthornssnäcka		PLAN DUR
<i>Ferrissia clessiniana</i> (JICKELI, 1882)	Orientalisk hättensnäcka		FERR CLE
<i>Planorbis planorbis</i> (LINNAEUS, 1758)	Allmän skivsnäcka		PLAN PLA
<i>Planorbis carinatus</i> O. F. MÜLLER, 1774	Kölad skivsnäcka		PLAN CAR
<i>Anisus spirorbis</i> (LINNAEUS, 1758)	Rundläppad skivsnäcka	[DD]	ANIS SPI
<i>Anisus septemgyratus</i> (ROSSMÄSSLER, 1835)	Vitläppad skivsnäcka		ANIS SEP
<i>Anisus vortex</i> (LINNAEUS, 1758)	Skarpkölad skivsnäcka		ANIS VOR
<i>Anisus vorticulus</i> (TROSCHER, 1834)	Sirlig skivsnäcka	[CR]	ANIS VUS
<i>Bathymophalus contortus</i> (LINNAEUS, 1758)	Remskivsnäcka		BATH CON
<i>Gyraulus albus</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Ljus skivsnäcka		GYRA ALB
<i>Gyraulus acronicus</i> (A. FÉRUSAC, 1807)	Nordlig skivsnäcka		GYRA ACR
<i>Gyraulus chinensis</i> (DUNKER, 1848)	Kinesisk skivsnäcka		GYRA CHI
<i>Gyraulus laevis</i> (ALDER, 1838)	Glatt skivsnäcka	[EN]	GYRA LAE
<i>Gyraulus parvus</i> (SAY, 1817)	Amerikansk skivsnäcka		GYRA PAR
<i>Gyraulus riparius</i> (WESTERLUND, 1865)	Sjöskivsnäcka		GYRA RIP
<i>Gyraulus crista</i> (LINNAEUS, 1758)	Ribbskivsnäcka		GYRA CRI
<i>Hippeutis complanatus</i> (LINNAEUS, 1758)	Linskskivsnäcka		HIPP COM
<i>Segmentina nitida</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Glansskivsnäcka	[VU]	SEGM NIT
<i>Ancylus fluviatilis</i> O. F. MÜLLER, 1774	Flodhättensnäcka		ANCY FLU

Klass Bivalvia – Musslor**Familj Margaritiferidae – Flodpärlmusslor**

<i>Margaritifera margaritifera</i> (LINNAEUS, 1758)	Flodpärlmussla	[VU]	MARG MAR
---	----------------	------	----------

Familj Unionidae – Målarmusslor

<i>Unio pictorum</i> (LINNAEUS, 1758)	Allmän målarmussla		UNIO PIC
<i>Unio tumidus</i> PHILIPSSON, 1788	Spetsig målarmussla		UNIO TUM
<i>Unio crassus</i> PHILIPSSON, 1788	Tjockskalig målarmussla	[EN]	UNIO CRA
<i>Anodonta anatina</i> (LINNAEUS, 1758)	Allmän dammussla		ANOD ANA
<i>Anodonta cygnea</i> (LINNAEUS, 1758)	Stor dammussla		ANOD CYG
<i>Pseudanodonta complanata</i> (ROSSMÄSSLER, 1835)	Flat dammussla	[NT]	PSEU COM

Familj Sphaeriidae – Klotmusslor

<i>Sphaerium corneum</i> (LINNAEUS, 1758)	Allmän klotmussla		SPHA COR
<i>Sphaerium nucleus</i> (S. STUDER, 1820)	Mindre klotmussla		SPHA NUC
<i>Sphaerium nitidum</i> CLESSIN, 1876	Nordlig klotmussla		SPHA NIT
<i>Muscidium lacustre</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Huvmussla		MUSC LAC
<i>Pisidium amnicum</i> (O. F. MÜLLER, 1774)	Stor ärtmussla		PISI AMN
<i>Pisidium dilatatum</i> WESTERLUND, 1897	Östlig ärtmussla	[NT]	PISI DIL
<i>Pisidium casertanum</i> (POLI, 1791)	Allmän ärtmussla		PISI CAS
<i>Pisidium personatum</i> MALM, 1855	Kärrärtmussla		PISI PER
<i>Pisidium globulare</i> CLESSIN, 1873	Bukig ärtmussla		PISI GLO
<i>Pisidium obtusale</i> (LAMARCK, 1818)	Trubbig ärtmussla		PISI OBT
<i>Pisidium hinzi</i> KUIPER, 1975	Lappländsk ärtmussla	[VU]	PISI HIN
<i>Pisidium henslowianum</i> (SHEPPARD, 1823)	Flodärtmussla		PISI HEN
<i>Pisidium supinum</i> A. SCHMIDT, 1851	Trekantig ärtmussla	[VU]	PISI SUP
<i>Pisidium lilljeborgi</i> CLESSIN, 1886	Rund ärtmussla		PISI LIL
<i>Pisidium waldeni</i> KUIPER, 1975	Nordlig ärtmussla		PISI WAL
<i>Pisidium hibernicum</i> WESTERLUND, 1894	Glatt ärtmussla		PISI HIB
<i>Pisidium nitidum</i> JENYNS, 1832	Glänsande ärtmussla		PISI NIT
<i>Pisidium pseudosphaerium</i> J. FAVRE, 1927	Platt ärtmussla		PISI PSE
<i>Pisidium milium</i> HELD, 1836	Kantig ärtmussla		PISI MIL
<i>Pisidium subtruncatum</i> MALM, 1855	Sned ärtmussla		PISI SUB
<i>Pisidium pulchellum</i> JENYNS, 1832	Bäckärtmussla		PISI PUL
<i>Pisidium corventus</i> CLESSIN, 1877	Sjöärtmussla		PISI CON
<i>Pisidium tenuilineatum</i> STELFOX, 1918	Dvärgärtmussla	[DD]	PISI TEN
<i>Pisidium moitessierianum</i> PALADILHE, 1866	Mindre ärtmussla		PISI MOI

Familj Dreissenidae – Vandrarmusslor

<i>Dreissena polymorpha</i> (PALLAS, 1771)	Vandrarmussla		DREI POL
--	---------------	--	----------

Några litteraturtips – sötvattensmollusker

- Falkner, G., Bank, R. & von Proschwitz, T. (2001). Check-list of the non-marine Molluscan Species-group taxa of the States of Northern, Atlantic and Central Europe (CLECOM I). – *Heldia* 4(1-2): 1-76. – [En taxonomiskt och nomenklatoriskt uppdaterad checklista ner till underartsnivå för hela faunan av land- och sötvattensmollusker i Nord-, Väst- och Centraleuropa.]
- Fechter, R. & Falkner, G. (1990). *Weichtiere. Europäische Meeres- und Binnenmollusken.* – Steinbachs Naturführer. Mosaik Verlag, München. – [Det bästa bildverket vad gäller sötvattens- och landmollusker. Innehåller också mycket biologisk information om arterna.]
- Frömming, E. (1956). *Biologie der mitteleuropäischen Süßwasserschnecken.* – Dunker & Humblot, Berlin. – [Ett standardverk som sammanfattar vad som då var känt om arternas biologi och dessutom ger litteraturreferenser på varje art. Något föråldrad vad gäller artavgränsningar och nomenklatur.]
- Glöer, P. & Meier-Brook, C. (1998). *Süßwassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Bundesrepublik Deutschland. 12. utvidgade upplagan.* – Deutscher Jugendbund für Naturbeobachtung, Hamburg. – [Den modernaste och bästa bestämningsboken, också för Nordeuropa. Endast ett fåtal nordliga arter saknas.]
- Gärdenfors, U. (red.) (2000). *Rödlistade arter i Sverige 2000. – The 2000 Red List of Swedish Species.* – ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hubendick, B. (1947). Die Verbreitungsverhältnisse der limnischen Gastropoden in Südschweden. – *Zool. Bidr. Uppsala* 24: 419-559. – [Det senaste fullständiga verket om sötvattenssnäckornas utbredning och ekologi i Syd- och Mellansverige, dock föråldrat vad gäller artavgränsningar och nomenklatur.]
- Hubendick, B. (1949). *Våra snäckor i sött och bräckt vatten – Illustrerad handbok.* Bonniers, Stockholm. – [Den senaste fullständiga bestämningsboken på svenska. Idag föråldrad vad gäller artavgränsningar och nomenklatur. Innehåller dock utmärkta illustrationer och värdefull information om utbredning och ekologi. Kan med fördel användas tillsammans med Glöer & Meier-Brooks bestämningsbok.]
- Kuiper, J. G. J., Økland, K. A., Knudsen, J., Koli, L., von Proschwitz, T. & Valovirta, I. (1989). Geographical distribution of the small mussels (Sphaeriidae) in North Europe (Denmark, Faroes, Finland, Iceland, Norway and Sweden). – *Ann. Zool. Fennici* 26: 73-101. – [Viktig information om de limniska småmusslornas utbredning och ekologi i Nordeuropa. Utbredningskartor för samtliga arter.]
- Nilsson, C., Ericsson, U., Medin, M. & Sundberg, I. (1998). *Sötvattenssnäckor i södra Sverige – en jämförelse med 1940-talet.* – Naturvårdsverket, Rapport 4903. – [Återundersökningar av en stor del av Hubendicks lokaler från 1940-talet (Hubendick 1949 ovan). Viktig kompletterande information om arternas aktuella status och utbredning.]
- von Proschwitz, T. (2000). De nordiske artene av malermusling (Unio) og vandrermsusling (Dreissena) samt en bestemmelsestabell for de limniske stormuslingartene i Norden – *Fauna* 52(1): 89-91. – [Innehåller en bestämningsstabell för samtliga i Nordeuropa förekommande limniska stormusslor.]
- Økland, J. (1990). Lakes and Snails. *Environment and Gastropoda in 1,500 Norwegian lakes, ponds and rivers.* Universal Book Services, Oegstgeest. – [Ett omfattande och viktigt verk med utförlig information om sötvattenssnäckornas utbredning och ekologi i Norge. Artavgränsningar och nomenklatur (främst familjen dammsnäckor) dock delvis föråldrade.]

English summary: Swedish Freshwater Mollusca: An up-dated Check-List with scientific and common names for all species.

A modern and updated check-list for the Swedish Freshwater Mollusca is presented. The systematics, taxonomy and nomenclature

used are following the CLECOM (Check List of European COntinental Mollusca) project, in which the author is one of the committee members. Totally 85 species of freshwater molluscs (53 snails and 32 mussels) have been found in Sweden. Of these 8 species (7 snails and 1 mussel) are introduced by man. In this category, only species which established reproducing populations have been included. 17 species (10 snails and 7 mussels) have been placed on the national Swedish red-list of endangered species. In addition Swedish common names for all species are presented for the first time. These names have been constructed by the author, based on the existing national name tradition. The common names

are introduced as an attempt to ‘popularize’ and increase interest in the group, and hopefully the names will be used in and facilitate conservation and monitoring work—areas where the molluscs have a given place due to their specific environmental requirements and their sensitivity to environmental changes and disturbance in their habitats. In a second, simplified version of the list the scientific species names, the common names, the RUBIN codes (computer codes for the species) and the threat categories for the red-listed species are given. Finally some important literature, recommended in the work on Swedish freshwater mollusca, is listed.